

El mes de setembre de l'any 2018 l'associació Confluència.cat va posar en marxa *El Món de Demà*, un espai de reflexió que, més enllà de la informació o la opinió, vol acumular coneixement constructiu a través de la veu d'acadèmics i científics socials joves o responsables institucionals que no són veus habituals del debat públic. Cada quinze dies "*El Món de demà* és al Cercle" posarà a l'abast del soci un article valuós de la proposta que aquesta plataforma posa en circulació.

La Rambla. Gestionem?

Pablo Molina, soci de Garrigues, especialista en Dret Urbanístic

“El repte de redefinir La Rambla com a un espai quotidià pels barcelonins, exigeix una gestió imaginativa i eficaç per part de l'Ajuntament en col·laboració amb la iniciativa privada.”

La Rambla és, segons diuen al mateix **Ajuntament, l'espai de Barcelona on la ciutat s'emmiralla**. És un espai precursor dels problemes que presentarà **la ciutat i un primer aparador de les solucions que s'implantin**. Pels més de 100 milions de visites que rep (rebia) cada any, la seva centralitat espiritual (que no física) **i per l'equilibri delicat entre** usuaris, comerços i turistes, a la Rambla tot té una especial intensitat.

Aquí es va posar de manifest, abans que en cap altre lloc de la ciutat, que calia gestionar el turisme per poder viure amb els seus efectes. Una circumstància ignorada, fins que les dificultats de gestió van centrifugar la situació **des de l'epicentre de la Rambla a tota la ciutat i van motivar** una reacció extrema i **poc encertada per part de l'Ajuntament**. Aquí és on

neix **l'alienació** entre el centre de la ciutat i els seus habitants. És aquí on tots els barcelonins hem sentit que som fràgils i hem après que també participem en els riscos de la maldat humana a escala planetària. Aquí és on, fins ara, qualsevol comerç funcionava, els preus del lloguer eren estratosfèrics i les plantes superiors dels edificis comercials quedaven **buides perquè l'ús rentable és el de la planta baixa.**

“Hem de crear prou dinàmica econòmica
per tal que el sector privat estigui
disposat a intervenir, en condicions de rendibilitat,
en una ambiciosa operació de regeneració de ciutat”

El cert és que en els darrers quinze anys hem assistit a una tensió generada en la mateixa direcció. La Rambla ha estat maldant, sense gaire èxit, **per mantenir el seu interès per l'usuari ciutadà i per no alterar la seva essència malgrat l'allau de visites que rebia cada any. Des de l'Ajuntament s'han impulsat diverses iniciatives** (el Pla Especial de la Rambla o el Pla d'usos de la Rambla) **per intentar retornar la Rambla a aquesta posició central en la vida ciutadana, sense acabar de revertir la tendència d'un carrer asfixiat per les seves preexistències, la seva timorata gestió i per una aproximació municipal poc conscient de la importància de comptar amb els recursos del sector privat per contribuir a les polítiques públiques.**

I ara la COVID-19. El problema de la Rambla ja no és **l'excés de visitants**, sinó la seva absència. El model comercial i de serveis construït ja no funciona. Locals tancats, carrers deserts. Els ciutadans de Barcelona han tornat a apropar-se, tímidament, a la Rambla, però segueixen sense connectar amb el seu esperit històric. Els models urbanístics (pensats per a un creixement en el número de visitants i buscant, alhora, la seva contenció) no funcionen. **La iniciativa privada escasseja i l'hivern plana.** Ara és quan es posa de manifest que, amb els anteriors plans, pensant que tractàvem el pacient, estàvem, simplement, alleugerint els seus símptomes.

La Rambla necessita una nova recepta que sigui útil per al món COVID que ens ha quedat i, a la vegada, posi la vista en el moment en què torni el **turisme i l'afluència de públic**. Ara és un bon moment per dissenyar-la i per aplicar-la. La nova recepta de la Rambla ha de basar-se en el reconeixement del paper central que la mateixa juga per a la ciutat i pel turisme que la visita. Aquesta doble condició ha de reforçar el paper quotidià de la Rambla. La paradoxa del turisme és que la destrucció de la **vida quotidiana d'una zona de la ciutat destrueix el seu interès turístic i**, per tant, fa disminuir la presència i qualitat dels seus visitants. El turisme que destrueix la ciutat acaba per destruir el turisme¹. Per tant, ja sigui per possibilitar la reintegració de la Rambla en la ciutat, com per recuperar, si **volem, l'interès turístic d'aquest carrer central, és imprescindible que la Rambla torni a ser propietat dels barcelonins**. Que no sigui un carrer **conductor que travessem quan hem d'anar (per obligació) a altres zones del Gòtic i del Raval**. Així doncs, per a la **recuperació de l'ús quotidià de la Rambla és necessària una combinació d'actors que facin d'aquest carrer un lloc interessant**.

“No necessitem nous plans que emmascarin
una manca de resultats immediats en un bon titular.
Cal gestió imaginativa per produir resultats concrets”

En primer lloc, l'habitatge. Cal recuperar densitat d'habitatge a la Rambla i, per això, cal revisar la prohibició de locals de més de 600m² en edificis plurifamiliars que imposa la clau 12b del Pla General Metropolità, ja que comporta que les plantes superiors dels edificis comercials (que no són interessants a nivell comercial, són petites per oficines i, a més, no poden ser habitatge) romanguin buides. Però no necessàriament ha de ser habitatge de protecció. Hem de crear prou dinàmica econòmica per tal que el sector privat estigui disposat a intervenir, en condicions de rendibilitat, en una ambiciosa operació de regeneració de ciutat. Caldrà

---

¹ <http://archive.ifhp.org/ifhp-blog/paradoxes-tourism>

ARIKAN, Irfan, e.a. "Importance of Tourism Paradox, Tourism Equinox and Tourism Detox for Urban Environments" a *Acta economica e turistica* – Decembre 2016

també perseguir els habitatges d'ús turístic que hagin quedat en desús a la Rambla; és imprescindible que tornin al seu ús original. La modificació del Pla d'Usos de Ciutat Vella de 2013 es va declarar nul·la perquè preveia l'extinció dels habitatges d'ús turístic en una data determinada, sense preveure la correlativa indemnització. Doncs bé, potser és el moment de fer caducar les llicències dels establiments que hagin tancat durant aquest temps, **per manca d'ús de les llicències**, o bé de plantejar-se la indemnització de les llicències dels habitatges que no hagin tingut activitat econòmica darrerament.

En segon lloc, cal recuperar els edificis en desús. No ens podem permetre forats negres a la Rambla que repel·leixen els visitants i els locals, i que fan de la part de Santa Madrona un desert. Per una banda, la Fonèria de Canons i el Teatre Principal necessiten recuperar-se com a elements atractius pels ciutadans de Barcelona. Haurien de brillar com a centres **d'atracció dels veïns de Barcelona cap al seu carrer més cèntric**. I, per l'altra, en una segona fase, la Comandància Naval i el Govern Militar haurien de transformar-se en edificis amb ús residencial intens i baixos comercials actius.

En tercer lloc, cal alleugerir el passeig. Eliminar les andròmines, els **elements d'urbanització repetits i malmesos, i els experiments d'altres èpoques**. Cal suprimir anacronismes de privilegi a la ciutat que ja no fan **un servei, ni al turisme, ni al ciutadà, ni a l'ambient immaterial de la Rambla**. Cal eliminar les parades dels antics ocellaires i traslladar-se a locals comercials ordinaris. **En quart lloc, cal incrementar l'oferta de verd a la Rambla, d'espais lliures enjardinats**. És evident que no hi ha espai al carrer per aquesta oferta. Per tant, caldria que els edificis confrontants, començant pels de titularitat pública, com el Palau Moja, creessin en els seus terrats, espais de gaudi, de descans i de contemplació, en la línia de **les propostes de l'actual equip de govern (i de l'anterior)** de creació de terrats verds a Barcelona.

Per tal d'aconseguir tot això, ja disposem de les eines necessàries. Per transformacions urbanístiques senzilles segurament ens trobarem que, **dins del marc de l'actual planejament, o amb poques modificacions**, ja hi ha el marc operatiu necessari. Per operacions més complexes, la Llei d'urbanisme de Catalunya i la Llei de Sòl estatal ens permeten dissenyar operacions de transformació urbanística en medi urbà que apliquen les

dinàmiques de la gestió urbanística (junes de compensació, presència pública, acords entre propietaris) a la ciutat consolidada. Si tenim **l'objectiu i tenim els instruments**, ens cal capacitat de gestió i voluntat de **gestionar**. Això vol dir que l'Ajuntament haurà **d'apujar-se** les mànigues, crear les condicions perquè els particulars proposin i inverteixin i governar la nau perquè aquesta inversió generi els resultats que **l'Ajuntament pretén**. En un número anterior d'aquesta mateixa publicació, [la Victoria Alsina afirmava](#) que l'Administració no té la capacitat per resoldre problemes en un món polièdric globalitzat, però que ha de posar les condicions i regular els efectes. És exactament la capacitat de gestió **que hem de demanar a l'Administració de l'Ajuntament** en aquests moments.

L'Ajuntament de Barcelona havia excel·lit en aquesta habilitat de gestió (com, per exemple, a Ciutat Vella) i, la veritat, és que gran part dels tècnics que van fer possible les transformacions de la ciutat, a base de gestionar, encara hi són. Seria qüestió de tornar a creure que els problemes immediats necessiten solucions immediates. Per tant, cal que l'Administració es posi a **treballar i no fugi d'estudi**. No necessitem nous plans que emmascarin una manca de resultats immediats en un bon titular. Cal gestió imaginativa per produir resultats concrets. En aquest procés caldrà assumir que el sector privat té la clau econòmica per produir resultats interessants per la ciutat i que no tota millora econòmica ni social d'una zona concreta de la ciutat es pot considerar gentrificació.

Pablo Molina